

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 6

Sub. Code :

1	7	5	0	4
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	6
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 6th Semester

(2056)

ENGLISH

Paper : Elective

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :- Attempt all questions. Attempt all the parts of each question together. Write legibly.

SECTION-I

1. Write a short note on any **five** of the following literary terms:

- (a) Non-fiction
- (b) Narrative
- (c) Bildungsroman
- (d) Novel of sensibility
- (e) Gothic novel
- (f) Point of view
- (g) First person narrator
- (h) Character.

5×3

2. Answer any **five** of the following questions in about **40-60** words each:

- (a) How did Raju's school life come to an end?
- (b) Describe how Raju's father's death changed Raju's and his mother's life.
- (c) How does Raju's career as a tourist guide start?
- (d) Describe Raju's first meeting with Velan.
- (e) What was Raju's mother's first reaction when she heard of Rosie?

- (f) Why does Rosie get married to Marco?
- (g) Describe Rosie's first performance.
- (h) What role did Velan's brother play in Raju's fast? 5×3
3. Answer any **three** of the following questions in about 100-120 words each:
- (a) Describe the setting of the novel *The Guide*.
- (b) Explain how Raju transforms from a shopkeeper to a tourist guide to a manager.
- (c) Is *The Guide* a bildungsroman? Discuss.
- (d) Write a character sketch of Rosie.
- (e) Describe Raju's life in prison, why is he considered a model prisoner? 3×5

SECTION-II

4. Write an essay on any **one** of the following topics in around 700 words:
- (a) Water scarcity and the risk of future 'water wars'
- (b) Artificial intelligence and ethics
- (c) Freedom of expression in the digital era
- (d) Future of Online Education. 20
5. Write a report on a survey you undertook for your firm regarding market demand for a new product.

OR

- Write a report on a fire incident in your office. 10
6. Translate the following passage into English:
- मौसम प्रकृति का वह महत्वपूर्ण अंग है जो हमारे जीवन के हर पहलू को प्रभावित करता है। यह एक प्राकृतिक प्रक्रिया है जो समय-समय पर बदलती रहती है। मौसम को समझने के लिए हम दिन भर होने वाले तापमान, हवा, वर्षा, धूप और आर्द्रता में होने वाले बदलावों का निरीक्षण करते हैं। कभी गर्मी की तेज धूप हमें पसीने से तरबतर कर देती है, तो कभी ठंडी हवा का झोंका हमें सुकून पहुँचा देता है। मौसम में होने वाले ये परिवर्तन न केवल हमारे शरीर पर असर डालते हैं, बल्कि हमारे मन और व्यवहार को भी प्रभावित करते हैं।

गर्मी का मौसम अपने साथ तपन और उमस लेकर आता है। इस दौरान दिन लम्बे और रातें छोटी होती हैं। लोग हल्के और सूती कपड़े पहनते हैं तथा ठंडे पेयों का सेवन अधिक करते हैं। वहीं बरसात का मौसम आने पर वातावरण में ठंडक और ताजगी फैल जाती है। धरती पर हरियाली लौट आती है, खेतों में नई फसलें उगने लगती हैं और तालाब-नदियों में पानी भर जाता है। बारिश जहाँ एक ओर किसानों के लिए खुशियाँ लाती है, वहीं दूसरी ओर सड़कें भीगने के कारण यातायात बाधित हो सकता है। सर्दियों का मौसम अपनी ठंडक और कोहरे के लिए जाना जाता है। सुबह और शाम की ठंडी हवाएँ लोगों को गर्म कपड़ों में लिपटने पर मजबूर कर देती हैं। इस मौसम में चाय, कॉफी और गरम भोजन का स्वाद भी बढ़ जाता है। कई जगहों पर कोहरे के कारण दृश्यता कम हो जाती है, जिससे यात्रा करना कठिन हो जाता है। परंतु इस मौसम की ताजगी और शांत वातावरण लोगों को बहुत भाता है। मौसम का परिवर्तन सिर्फ हमारे दैनिक जीवन पर ही नहीं, बल्कि प्रकृति के संपूर्ण संतुलन पर भी प्रभाव डालता है। मौसम वैज्ञानिक इन परिवर्तनों का अध्ययन करते हैं ताकि आने वाले दिनों का पूर्वानुमान लगाया जा सके। मौसम की जानकारी का उपयोग किसान खेती के लिए, छात्र-व्यक्ति अपनी योजनाएँ बनाने के लिए और सरकार आपदाओं से निपटने के लिए करती है। इस प्रकार, मौसम एक निरंतर बदलने वाली प्रक्रिया है जो हमारे पर्यावरण, जीवन शैली और भावनाओं का महत्वपूर्ण हिस्सा है। प्रकृति का यह सुंदर और रोचक रूप हमें अपनी विविधताओं से चकित करता रहता है और जीवन को नए-नए अनुभवों से भर देता है।

ਮੌਸਮ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬਦਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦਿਨ ਭਰ ਤਾਪਮਾਨ, ਹਵਾ, ਵਰਖਾ, ਧੁੱਪ ਅਤੇ ਨਮੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਕਦੇ ਤਿੱਖੀ ਧੁੱਪ ਸਾਨੂੰ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਭਿੱਜੇ ਦੇਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਦੇ ਠੰਢੀ ਹਵਾ ਦਾ ਝੋਂਕਾ ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਜਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗਰਮੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ਆਪਣੀ ਤਪਸ਼ ਅਤੇ ਉਮਸ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦਿਨ ਲੰਮੇ ਅਤੇ ਰਾਤਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ ਹਲਕੇ ਅਤੇ ਸੂਤੀ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੰਢੇ ਪੇਅ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਸੇਵਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਆਉਣ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਠੰਢਕ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਫੈਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਹਰੀ-ਭਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਵਧਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਤਲਾਬਾਂ ਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੀਂਹ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੜਕਾਂ ਭਿੱਜਣ ਕਾਰਨ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਵੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦੀਆਂ ਦਾ ਮੌਸਮ ਆਪਣੀ ਠੰਢ ਅਤੇ ਧੁੰਦ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਸਵੇਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਠੰਢੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ 'ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਚਾਹ, ਕੌਫੀ ਅਤੇ ਗਰਮ ਭੋਜਨ ਦਾ ਸੁਆਦ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਧੁੰਦ ਕਾਰਨ ਦਿੱਖ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਮੌਸਮ ਦੀ ਤਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੌਸਮ ਵਿਗਿਆਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੌਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਲਈ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਰਤਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਸਮ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇਹ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਰੁਚੀਕਾਰ ਰੂਪ ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨਾਲ ਹੈਰਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

OR

(For Foreign Students Only)

Write a paragraph on any **one** of the following topics:

- (a) Skill education and employability
- (b) The attraction of online shopping.

15